

Terug naar de oorsprong

HANS DE KORT

© Hans de Kort

Hans de Kort maakt ferrotypieën, een negentiende-eeuwse fotografische techniek. In een 16x20 inch technische camera belicht hij metalen platen die met lichtgevoelig collodium zijn geprepareerd. Hij sluit met zijn analoge manier van werken aan bij de huidige trend van zoeken naar de oorsprong van de fotografie.

[tekst] Ine van den Boer

Hans de Kort (1963) had niet verwacht dat zijn portret van Kadir van Lohuizen zou worden genomineerd voor de Nationale Portretprijs. Toen Wim van Sinderen hem belde en vroeg om het digitale bestand, had De Kort een probleem. Het portret van collega-fotograaf Kadir van Lohuizen is een unieke opname, te vergelijken met een polaroidfoto. De foto was gemaakt met natte collodiumplaten, zoals in de begintijd van de fotografie.

Sinds tweeënhalf jaar experimenteert De Kort met het natte proces. "Tja, waarom doe ik dat? Dat vraag ik me soms ook af. Het is eigenlijk begonnen met *Impossible Project* dat in 2008 de failliete boel van Polaroid overnam en instant films ging produceren. Ik ben me toen gaan verdiepen in het polaroidgebeuren. Dat proces van instant klaar heb ik altijd geweldig gevonden. Ook vroeger, in de doka, vond ik het al een soort magie als je beeld zag opkomen. Ik ben me gaan afvragen 'wat is tegenwoordig nog een foto?' Met Photoshop maken ze van een vrouw in bikini een pizza, ben jij dan nog een fotograaf of ben je een tekenaar?"

"Vroeger gingen mensen naar een fotograaf en lieten ze een portret maken om thuis aan de muur te hangen. Dat had waarde. Ik wil terug naar dat begin van de fotografie."

HISTORIE

"Ik vind het leuk om in de historie te duiken. Zo'n fotograaf als Félix Nadar bijvoorbeeld, 1820-1910. Zijn foto's zijn baanbrekend geweest. Hij portretteerde

de hele Parijse jetset, maar legde ook de afbraakbuurten van de stad vast, daalde af in de catacomben en riolen. Vanuit een heteluchtballon maakte hij luchtfoto's van Parijs, waarbij hij het uitzicht vanuit verschillende perspectieven vastlegde.”

Hans de Kort was eind jaren negentig één van de eersten die digitaal ging. “Ik zag daarin zóveel extra mogelijkheden. Nu ben ik volgens collega-fotografen weer één van de eersten die teruggaat naar analoog. Ik zie meer collega's dat doen hoor, analoog beleeft een revival. Misschien als reactie op het digitale gebeuren.”

Uiteraard werkt De Kort voor zijn commerciële opdrachten wel digitaal; zijn portretten in oude techniek zijn uitsluitend vrij werk. “In het begin, toen ik nog geen goede doka had, heb ik mijn eigen zoons en vrienden gefotografeerd, later collega-fotografen. Als het portret klaar is, maak ik er een snapshot van en zet dat op Facebook. Rare snaps zijn het, ze lijken op een polaroidfoto, de schaduwen lopen snel dicht. Dat heeft te maken met het recept van de chemische oplossing, te weinig zouten maakt de foto harder. Dat moet je leren, je moet het materiaal weer ontdekken.”

KLEM

“Door het maken van dit soort portretten ga je ook anders kijken, nauwkeuriger. Je moet meer voorbereiding doen, want je kunt maar één plaat maken. De techniek dwingt je ook tot bepaalde keuzes. Ik maak lange belichtingstijden, ik wil niet flitsen. Mijn portretten zijn zo simpel mogelijk. Tegen een witte muur, het model in donkere of zwarte kleding, niets moet afleiden; het gaat me om het gezicht. Ik focus op ogen en mond. De ogen zijn belangrijk, die zeggen heel veel over iemands persoonlijkheid. Uiteraard wil ik iemand op zijn voordeligst op de foto zetten, maar door de gebruikte techniek lijkt iedereen ouder, rimpels worden geaccentueerd. Maar wat is schoonheid? Ik hou van een kop met karakter. In mijn studio heb ik noorderlicht en ik werk met een daglichtlamp. UV-licht laat de karaktertrekken meer zien.”

“Ik werk met een Chamonix View platencamera met een Derogy petzval 24” lens uit 1850 erop. Ik maak zelf de chemische oplossing. In het boek *Een-*

voudige Handleiding tot de Photographie op Collodium: behelzende de negatieve en positieve manier, het droge Collodium, den Stereoskoop, de Positie, 1862 van Desiré van Monckhoven staan alle recepten. Die oplossing giet je op de plaat, zo egaal mogelijk. Dan drie minuten in het zilverbad. Daarna in de cassette en belichten. Vijftien seconden ontwikkelen en spoelen met water. Ik werk het nog af met een vernislaag om zilver te beschermen tegen externe invloeden. Dan heb je je unieke portretfoto, die je aan de muur kunt hangen.”

“Het is zaak om snel te werken, want in tien minuten is de plaat droog en kun je niet meer belichten. Ik heb van tevoren alles ingesteld, de geportretteerde krijgt een klem tegen het hoofd, want hij of zij moet tijdens het belichten vijf tot tien seconden heel stil zitten. Het collodium-

proces kan op verschillende manieren, ik werk met aluminiumplaten, de zogenaamde ferrotypieën of tintypes. Ik heb 8x10 inch platen gebruikt, maar die vond ik te klein voor een portret, 16x20 inch is beter.”

“Het proces is UV-gevoelig, rood wordt zwart, blauw wordt heel licht, dus iemand met veel tattoos, die zie je nauwelijks op een ferrotypie. Door de samenstelling van je collodiumoplossing te veranderen kun je de tinten aanpassen. De juiste belichting beoordeel je als de plaat nat is. Droog is hij ongeveer twee stoppen lichter.”

“Ik werk nu in de studio, maar wil er ook mee naar buiten. Met een mobiele doka, net als Nadar deed. Heel ambachtelijk terug naar de oorsprong.” ←

www.hansdekort.com

“IK WERK NU IN DE STUDIO, MAAR WIL ER OOK MEE NAAR BUITEN. HEEL AMBACHTELIJK TERUG NAAR DE OORSPRONG.”

Hans de Kort achter de camera. © Matthijs Posthumus

Kadir van Lohuizen © Hans de Kort